

Per [Manel Rodríguez-Castelló](#)

Publicat a Saó núm. 403, abril 2015

Josep Porcar, *Preguntes*. Edició de 100 exemplars numerats i signats per l'autor. Pròleg de Dolors Miquel. Il·lustracions de Porcar Queral. Castelló de la Plana, març de 2015.

Qui pregunta ja respon? Qui pregunta subtilment i amb insistència de matisos multiplica les possibilitats de la resposta fins a l'infinit? Qui burxa amb les preguntes parteix d'una «fam de camins» que s'obrin tothora a «camins de fam»? Les preguntes són fam que no troba pa, ni blat ni camp. Els poemes, tots els poemes, són en el fons preguntes sense resposta resolts en la forma de la seua indagació, en la quieta vibració de les paraules, en la seua tenacitat contra l'oblit i per l'oblit. Un llibre que parla de l'amor, del desamor que l'enclou? Un llibre que parla més aviat de l'amar, quasi sempre velat en el sil·labeig d'un dir el·líptic, com un somni dins un somni (Edgar Allan Poe): «aquesta mar que abans salpava de nosaltres». Per això tal vegada el darrer llibre de Josep Porcar (Castelló de la Plana, 1973) recorre sovint als jocs de la sinestèsia, aquella combinació d'elements procedents de diversos dominis sensorials que produeix els sentits més insospitats: «mans / ullpreses pel primer llambreig», «el perfum cantat / per la guatlla», «desfer-se'n són set / colors de silenci», «un món / ensumat entre les dents», «Per una blanca / carícia», «un glop balmat». La pregunta dóna forma al dubte i la incertesa i ales a la paraula que ajudarà a cicatritzar la ferida. El poema representa l'harmonia, tètrica en un cert sentit, de l'uròbor, la serp que es menja la cua i forma així el perfecte cercle viciós, l'espai de les preguntes sense resposta, un constant recomençar: al·legoria de l'amar, dels amants devorats per l'amor, «de quan érem uns altres / cadàvers», «quan el doll [...] / esperava, fins al darrer desig, / el primer cuc de podridura».

I perquè les preguntes dels poemes tinguen sentit, perquè puguen créixer en l'exactitud de la forma, han d'allunyar-se dels tòpics a l'ús, han de renunciar a les teranyines de l'anècdota, a la pols que el temps diposita sobre la matèria perible dels mots. Porcar aconsegueix caminar amb pas ferm sobre aquest camp de mines de la literatura a força de tensar els mots al màxim, d'evitar les sendes fàcils, d'escorcollar-se minuciosament les entranyes del desengany. Aquest és el triomf del poema: alçar-se entre les ruïnes, afirmar-se sense titubejos des d'un esquinçament interior que no admet les tèbies escaramusses de les respostes ni l'oli mel·liflu de l'autocommiseració. Empresa poèticament ben arriscada i l'única possible en un poeta que ja ha donat moltes proves de la seua solidesa. El paisatge de l'amar s'ha poblat de microbis, fragments trencats de ceràmica, ganivets i sílexs tallants,

formigues i aranyes, larves, crancs, meduses, cucs, anguiles, raps i serps. I el fil que trena la memòria, l'escandall que apama la profunditat de la mar de la vida, deixa obertes totes les preguntes i cauteritza els teixits malalts d'absència: 1. «per què fer pols / del pol·len»; 2. «fragments / de la ceràmica, a cada negra / esquerdada pregunten al fang»; 3. «quines paraules en el sentit s'espellen»; 4. «on viuen / les mans»; 5. «de quina mirada mor / l'última pestanya»; 6. «Espores de llum?»; 7. «anar-se'n com una pregunta»; 8. «de quin déu és la parpella / on hem d'aterrar demà»; 9. «flor o medusa?»; 10. «de quin groc l'amor esgarria / mans?»; 11. «Abans veritat i ara formigues?»; 12. «Qui s'ha après el manual d'instruccions?»; 13. «quanta vida despenada un pèl»; 14. «terrós? vol vostè tastar un altre / vi?»; 15. «Pregunta al poema»; 16. «*I preguntar és l'únic que li'n dona?*»; 17. «en quina sang corren, / amb quin alè, / per quines cames»; 18. «com si fores / la més bella / resposta sense preguntes»; 19. «aquest grapat d'adéus / fendint-se sense llustre ni sang»; 20. «Si és que era aigua, allò, i no bava / de lluç; si eren talaies i no burilles»; i 21. «a quin tresor de l'illa de l'oblit».

Vint-i-un poemes en forma de múltiples preguntes, acompanyats pels dibuixos de Porcar Queral amb sengles cites de poemes i poetes molt diversos. Un llibre molt ben editat (també la pulcritud en el terreny de l'edició és marca de la casa). Una adreça on sol·licitar-ne exemplars, que no seran fàcils de trobar en llibreries: www.porcar.net. Un llibre prim de molta gruixària. I, segons que explica l'autor en la breu nota que en fa d'epíleg, escrit entre el 28 de juliol i el 28 d'agost de 2014. Un pont cap a nous horitzons, després del celebrat *Llambreig* (2013), Premi de la Crítica dels Escriptors del País Valencià (AELC). Llarga vida a preguntes que sempre ens faran bategar.